

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г.Шевченка
Протокол № 12
від «30» червня 2025 року
уведено в дію наказом ректора
№ 64 від 2 липня 2025 року

Голова вченої ради НУЧК
Ректор НУЧК

Олег ШЕРЕМЕТ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ФІЛОСОФІЯ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

**В КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО ТА ГУМАНІТАРНІ
НАУКИ**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

В 10 ФІЛОСОФІЯ

РІВЕНЬ ОСВІТИ

ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які планують розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їхнього вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання програми, очікувані результати навчання, компетентності, які повинен опанувати здобувач Третього рівня вищої освіти. Освітньо-наукову програму «Філософія» розроблено у відповідності зі стандартом вищої освіти зі спеціальності Філософія галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки для третього (освітньо-наукового) рівня освіти, затвердженого МОН України від 01.04.2022 р. № 287, робочою групою Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка у складі:

Чорний Олександр Олексійович – гарант освітньої програми, доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри права, філософії та політології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Члени робочої групи:

Столяр Марина Борисівна – докторка філософських наук, доцентка, завідувачка кафедри філософії та культурології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Колесник Олена Сергіївна – докторка культурології, кандидатка філософських наук, професорка кафедри філософії та культурології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Кислий Анатолій Олександрович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та культурології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Царенок Андрій Вікторович - доктор філософських наук, професор кафедри філософії та культурології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Рецензенти:

Заліський Анатолій Андрійович – кандидат філософських наук, доцент, ректор Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського.

Співак Володимир Васильович – доктор філософських наук, професор, начальник навчального відділу Академії державної пенітенціарної служби.

Шакун Наталія Валеріївна – кандидат філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії і суспільних наук Національного університету «Чернігівська політехніка».

**Профіль освітньо-наукової програми
зі спеціальності В 10 «Філософія»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, 14013.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: доктор філософії Кваліфікація: доктор філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю «Філософія»
Офіційна назва програми	Філософія
Тип диплома та обсяг програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 академічні роки
Наявність акредитації	Не акредитована Термін подання програми на акредитацію – 2025 – 2026 н. р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-ENEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність другого ступеня вищої освіти (магістр)
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	До 31 серпня 2026 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://inst-hist.chnpu.edu.ua/osvitni-programy/
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у світовий науково-освітній простір фахівця зі спеціальності «Філософія», який володіє фундаментальними фаховими компетентностями і здатний до інноваційної дослідної, організаційної, педагогічної, практичної діяльності та консультування в царині філософії, культури, державного управління в гуманітарній сфері, ефективно впроваджувати освітній процес у ЗВО.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність – В 10 Філософія.

	<i>Об'єкт діяльності:</i> комплексні проблеми і дослідницькі
	проекти в галузі філософії, ефективність їх дослідження і розв'язання для поступу філософської науки; методологічні підходи і методи науково-філософських досліджень, стратегії міждисциплінарного дослідження.
	<i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького, інноваційного характеру у гуманітарній сфері, набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та вдосконалення професійної практики.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова. Орієнтована на здобуття компетентностей для успішного здійснення професійної і дослідницько-інноваційної діяльності науковими та науково-педагогічними працівниками.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Поглиблена освіта у галузі В Культура, мистецтво та гуманітарні науки зі спеціальності В 10 Філософія. Формування фундаментальних фахових компетентностей для їх якісної реалізації у науковій, педагогічній, організаційній діяльності.
Особливості програми	Освітньо-наукова програма спрямована на реалізацію завдань та стратегії розвитку НУЧК імені Т. Г. Шевченка; надання поглиблених знань, умінь та навичок, здатних забезпечити ефективне виконання здобувачем завдань інноваційного характеру з використанням сучасних технологій і новітніх методик, які відповідають трьом напрямкам: освіта, наука, регіон. Освітньо-наукова програма забезпечується традиціями наукових шкіл, які сформували професори: Шевченко В.І., Мельник А.І., Личковах В.А., Колесник О.С., Столяр М.Б. в царині історії філософської думки України, соціальної філософії та філософії історії, філософії культури, етики та

естетики, релігієзнавства.

Одним із ключових завдань даної програми є дослідження філософської думки українських мислителів середини ХХ – поч. ХХІ ст., які завдяки своїй науково-філософській творчості увійшли в історію філософської думки України і світу.

**4 – Придатність випускників
до працевлаштування та подальшого навчання**

Придатність до працевлаштування	Згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, що здобули вищу освіту третього рівня (доктор філософії) за освітньою
	<p>програмою «Філософія», можуть обіймати посади:</p> <p>2310 Викладачі закладів вищої освіти; 2310.1 Професори та доценти; 2310.2 Інші викладачі закладів вищої освіти; 2351.1 Наукові співробітники; 2442.1 – Науковий співробітник (соціологія) 2443.1 – Науковий співробітник (філософія, історія, політологія)</p> <p>Сферою працевлаштування можуть бути заклади вищої освіти різних форм власності, наукові установи, заклади післядипломної освіти.</p>
Подальше навчання	<p>Мають право продовжити навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у докторантурі; підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти і наукових установах України; навчання та стажування за кордоном; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
5 – Викладання, оцінювання, атестація та вимоги до дисертації	

<p>Викладання та навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> - у центрі уваги навчання – здобувач; - проблемно-орієнтоване навчання за допомогою лекційних курсів, семінарів та консультацій із запланованих дисциплін; - самостійна робота з джерелами інформації у бібліотеці університету, наукових бібліотеках, архівних, музейних установах України і світу; - використання дистанційних курсів навчання та електронних ресурсів за допомогою Інтернет; - індивідуальне наукове керівництво; - консультування з науково-педагогічними працівниками університету та партнерами; - інформаційна підтримка для участі в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів; - активна робота здобувачів у складі проєктних
	<p>команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробці звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів на профільних кафедрах;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування навичок проведення самостійного наукового дослідження та презентації його результатів під час науково-дослідної роботи; - формування навичок науково-педагогічної роботи у вищій школі під час науково-педагогічної практики.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними. ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей. СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень. СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії. СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень

7 – Програмні результати навчання

**Терміни
результатів
навчання
(РН)**

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес з реалізації програми, відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, затверджених Постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови КМУ від 24 березня 2021 р. № 365) 100% викладацького складу мають наукові ступені та звання.
Матеріально-технічне забезпечення	Площа навчальних приміщень для здійснення освітнього процесу та забезпечення науково-дослідної діяльності за освітньо-науковою програмою, наявна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідають вимогам, що передбачені Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, затверджених Постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187(в редакції постанови КМУ від 24 березня 2021 р. № 365) і є достатніми для забезпечення якості вищої освіти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	В освітньому процесі використовуються інформаційні та комунікаційні технології, мультимедіа, освітні Інтернет-платформи. Функціонує система інформаційного забезпечення, складовими якої є: офіційний сайт НУЧК імені Т.Г. Шевченка (http://chnpu.edu.ua/); офіційна сторінка Інституту; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; наукова бібліотека; вебсервіс Google-Classroom; Moodle.

	Наявне забезпечення здобувачів навчально-методичними матеріалами, підручниками і навчальними посібниками (у тому числі й електронними версіями), періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів, доступом до електронних інформаційних ресурсів.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Університет надає право на реалізацію національної кредитної мобільності відповідно до Положення про аспірантуру і докторантуру та укладених договорів з ЗВО інших країн.
Міжнародна кредитна мобільність	Згідно з угодами НУЧК імені Т. Г. Шевченка про міжнародну кредитну мобільність: з Університетом «Нижній Дунай» Румунія(м. Галац); Варшавським університетом; Центром Української Культури та Документації в Угорщині (м. Будапешт); Огрською крайовою Думою (Республіка Латвія), Огрським державним технікумом (Республіка Латвія); Латвійський університет природничих наук і технологій; Ризьким технічним університетом (Рига, Латвія).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	не передбачається

1. Перелік компонентів освітньої-наукової програми та їх логічної послідовності

Перелік компонент ОНП

Шифр за ОПП	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОНП (ОК)			
ОК 01	Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні	6	екзамен
ОК 02	Українська мова у науково-педагогічній комунікації	3	екзамен
ОК 03	Сучасні теорії пізнання	3	екзамен

ОК 04	Філософія історії в Україні та світі друга пол. XX – поч. XXI ст.	3	залік
ОК 05	Теоретичні засади організації освітнього процесу в закладах вищої освіти	3	залік
ОК 06	Сучасні інформаційні технології у наукових дослідженнях	3	залік
ОК 07	Світова грантова система та управління науковими проєктами	3	залік
ОК 08	Інструментарій філософського дослідження	3	екзамен
ОК 09	Філософія медіаосвіти	3	екзамен
ОК 10	Філософія релігії та культури XXI ст.	3	залік
2. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
ОК 11	Науково-педагогічна практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів			42 кредитів
3. Вибіркові компоненти ОНП (ВК)			
ВК 1 – ВК 6	Вибіркові дисципліни за вибором здобувача	18	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів			18 кредитів
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			60 кредитів

Примітка:

- 1) Здобувач самостійно обирає дисципліни із запропонованих у переліку вибірових дисциплін Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних імені О. М. Лазаревського дисциплін: <https://inst-hist.chnpu.edu.ua/aspirantura/>.
- 2) Загальний обсяг вибірових дисциплін має становити 18 кредитів.
- 3) Здобувач має право на вибір інших дисциплін відповідно до «Положення про дисципліни вільного вибору студентів у НУЧК імені Т. Г. Шевченка».

Структурно-логічна схема

I курс					
КОП	I семестр	Кре- дита	КОП	II семестр	Кре- дита
OK 01	Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні	3	OK 01	Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні	3
OK 02	Українська мова у науково-педагогічній комунікації	3	OK 05	Теоретичні засади організації освітнього процесу в закладах вищої освіти	3
			OK 03	Сучасні теорії пізнання	3
Разом		6	Разом		9
II курс					
КОП	III семестр	Кре- дита	КОП	IV семестр	Кре- дита
OK 06	Сучасні інформаційні технології у наукових дослідженнях	3	OK 07	Світова грантова система та управління науковими проектами	3
OK 08	Інструментарій Філософського дослідження	3	OK 04	Філософія історії в Україні та світі друга пол. XX – поч. XXI ст.	3
	Вибіркові навчальні дисципліни	3		Вибіркові навчальні дисципліни	9
Разом із вибірковою частиною		9	Разом із вибірковою частиною		15
III курс					
КОП	V семестр	Кре- дита	КОП	VI семестр	Кре- дита
			OK 9	Філософія медіаосвіти	3
			OK 10	Філософія релігії та культури XXI ст.	3
	Вибіркові навчальні дисципліни	6	OK 011	Педагогічна практика	4
Разом із вибірковою частиною		6	Разом		10
IV курс					
КОП	VII семестр	Кре- дита	КОП	VIII семестр	Кре- дита
			OK 11	Науково-дослідна практика	5
Разом					5
Загальна кількість кредитів: 51 + 9 (4 пед. прак.; 5 науково-дослідна практика) =60					

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту»: атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту наукових

досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою радою, утвореною закладом вищої освіти чи науковою установою, які мають акредитовану освітню програму третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану. Дисертаційна робота має відповідати вимогам, встановленим законодавством та не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях, їх опублікування у фахових наукових виданнях, у тому числі таких, які входять до наукометричних баз, згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії завершується присудженням наукового ступеня доктора філософії в галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В 10 Філософія із врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

3. Матриця відповідності програмних компетентностей основним компонентам освітньої програми

Компонент и освітньої програми	Компетентності загальні та спеціальні (фахові)																
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5						СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	
ОК 1			+									+		+			
ОК 2	+				+							+		+			
ОК 3	+	+									+		+			+	
ОК 4		+			+								+				
ОК 5		+												+			
ОК 6	+			+									+				
ОК 7	+		+								+					+	
ОК 8					+						+				+		
ОК 9	+												+		+		
ОК 10					+										+		
ОК 11	+				+									+			

4. Матриця відповідності програмних результатів навчання основним компонентам освітньої програми

Компоненти освітньої програми	Програмні результати навчання								
	РН 1	РН 2	РН 3	РН 4	РН 5	РН 6	РН 7	РН 8	РН 9
ОК 1		+			+				
ОК 2		+					+		
ОК 3	+		+			+			
ОК 4	+					+			
ОК 5						+		+	
ОК 6							+		
ОК 7					+		+		
ОК 8	+			+				+	
ОК 9	+		+	+					
ОК10			+						
ОК 11			+					+	

Гарант освітньої програми:

завідувач кафедри права, філософії та політології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,
доктор філософських наук, доцент

Чорний Олександр Олексійович